

Kajaanin kaupunki

Kajaanin hyvinvointikertomuksen vuosiraportti 2023

kajaanilaisten hyvinvoinnin tila vuonna 2022

**Kajaani luo asukkaille, yrityksille ja yhteisöille
hyvinvointia, turvallisuutta sekä hyvän elämän
ja menestymisen edellytykset**

Kajaanin kaupunkistrategia 2023 - 2026

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportti

Hyvinvoinnin edistäminen on kuntien ja hyvinvointialueiden perustehtävä. Kunnassa on raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 29.6.2021/612 § 6).

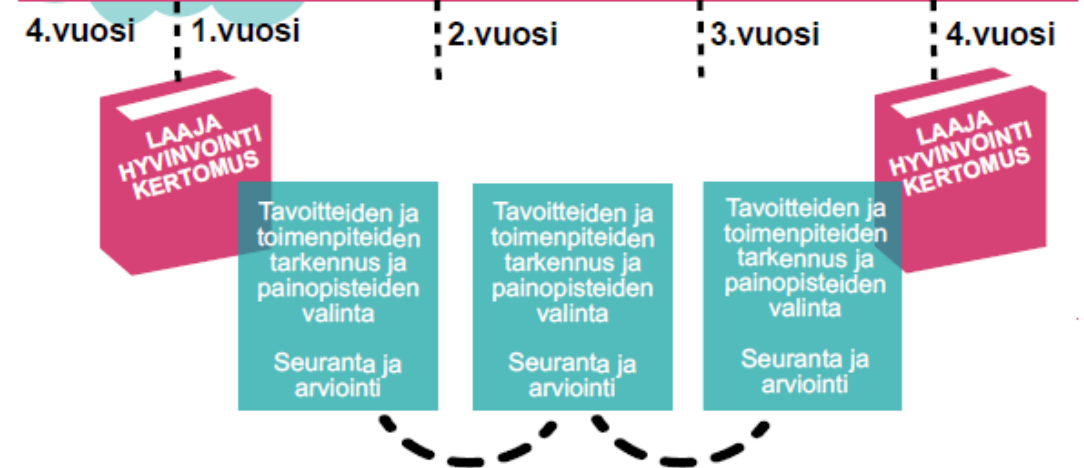
Hyvinvointikertomuksen vuosiraportti tiivistää kajaanilaisten hyvinvoinnin tilan vuonna 2022. Raportissa seurataan ja arvioidaan hyvinvointisuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden toteutumista vuonna 2022. Jatkossa vuosittain seurattavat indikaattorit tulee vielä tarkentaa.

Kerran valtuustokaudessa valmistellaan laaja hyvinvointikertomus. Sitä arvioidaan ja päivitetään vuosittain vuosiraporteissa sekä osana muuta kuntasuunnittelua. Kajaanin laaja hyvinvointikertomus ja suunnitelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa keväällä 2022. Hyvinvointisuunnitelma on työkalu hyvinvointityön johtamiseen ja suunnitteluun, kehittämiseen ja seurantaan.

Hyvinvointiraportin, -kertomuksen ja -suunnitelman valmistelee Kajaanin hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen työryhmä.

www.kajaani.fi/terveys-ja-hyvinvointi/hyvinvoinnin-edistaminen

VALTUUSTOKAUSITTAIN TOISTUVA SYKLI

Kuva THL

Vuosiraportin tietolähteet

Vuosiraportissa tehdään nostoja laajassa hyvinvointikertomuksessa (2022 – 2025) määritetyistä indikaattoreista. Kunnille on tulossa hyvinvointikertomuksen vähimmäistietosisältö, joka on velvoittava.

Raportin keskeisimmät tietolähteet ovat mm.

- Valtakunnalliset
 - Kouluterveyskysely (vuoden 2021 tiedot)
 - THL:n Sotkanet-tietokanta
 - HYTE-kertoimen indikaattorit
 - Finlapset
 - Sähköiseen hyvinvointikertomustyökaluun koottu muu indikaattoritieto
- Paikalliset:
 - Kajaanin peruskoulujen Mitä kuuluu? -kyselyn tulokset
 - Kajaanin yläkoulun MAD-kysely yläkoululaisille
 - Kävijämäärät yms. tilastot

Vertailukunnat:

- Itä-Suomi: Mikkeli
- Länsi-Suomi: Kokkola
- Etelä-Suomi: Salo
- Pohjois-Suomi: Tornio

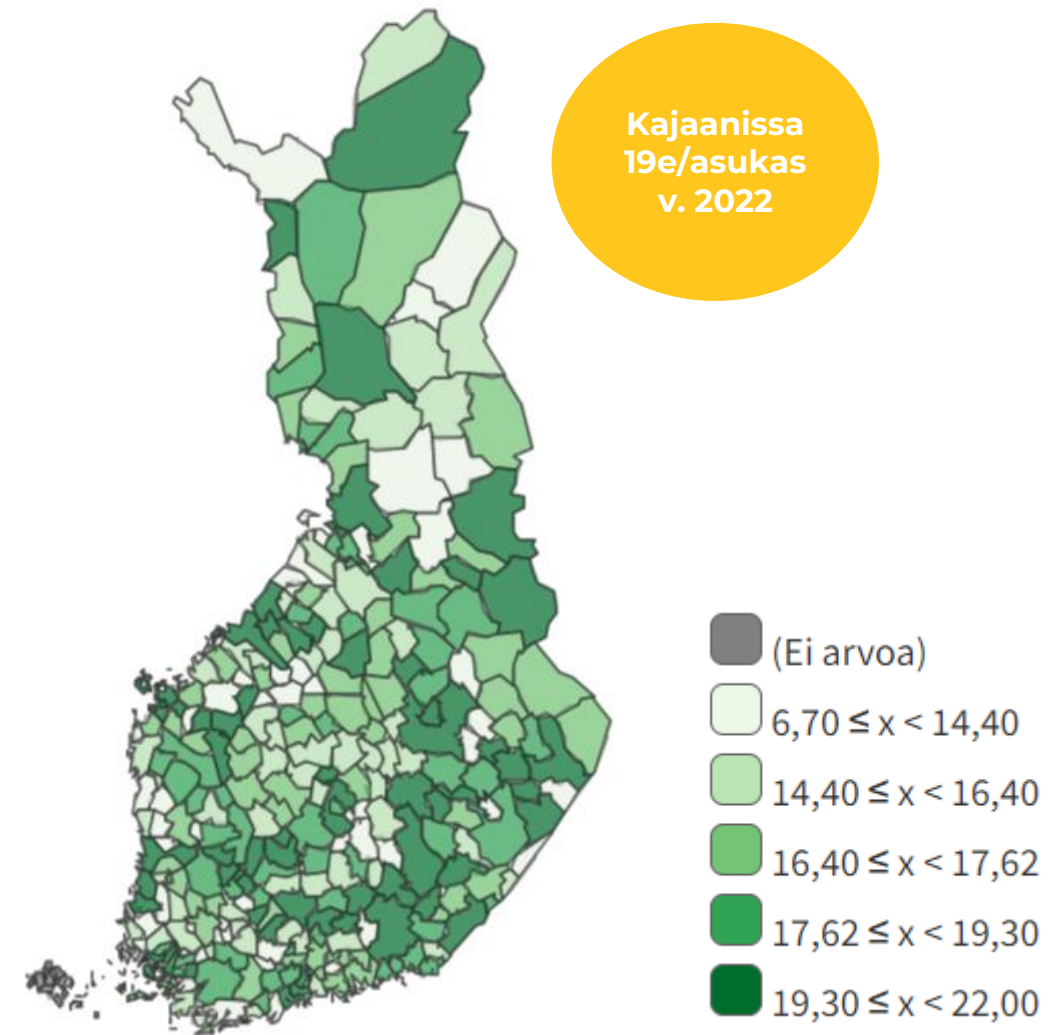

HYTE-kerroin

HYTE-kerroin on taloudellinen kannustin hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Kunnan rahoituksen valtionosuus määräytyy tältä osin kunnan tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. HYTE-kerroin on otettu käyttöön vuoden 2023 alusta.

HYTE-kerroin lasketaan siihen valittujen indikaattoreiden pohjalta (prosessi- ja tulosindikaattorit). Indikaattorien soveltuvuus arvioidaan määräjain, eivätkä ne tule olemaan aina samoja.

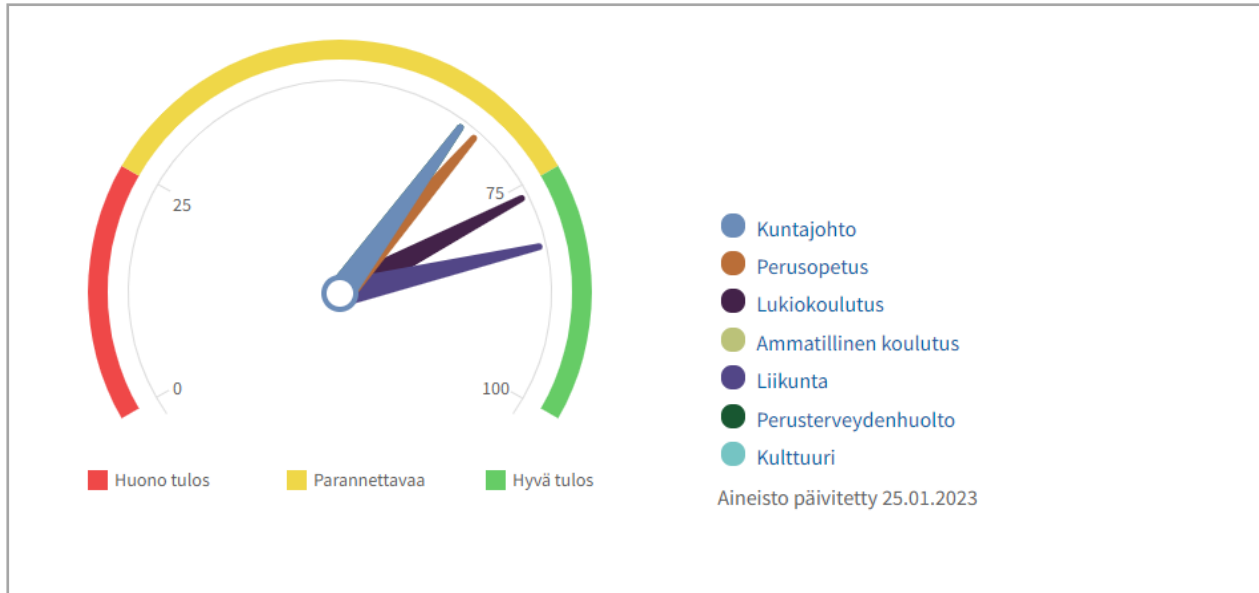
Kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kustannukset <https://www.tutkihallintoa.fi/kunnat/talous/kunnan-tilinpaatostiedot-palveluluokkakohtaisesti-kayttotalous-investoinnit/hyte-raportti-kuntien-hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-kustannukset/>

HYTE-kerroin, euroa/ asukas v. 2022

Lähde: Sotkanet

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen aktiivisuus (TEAviisari)

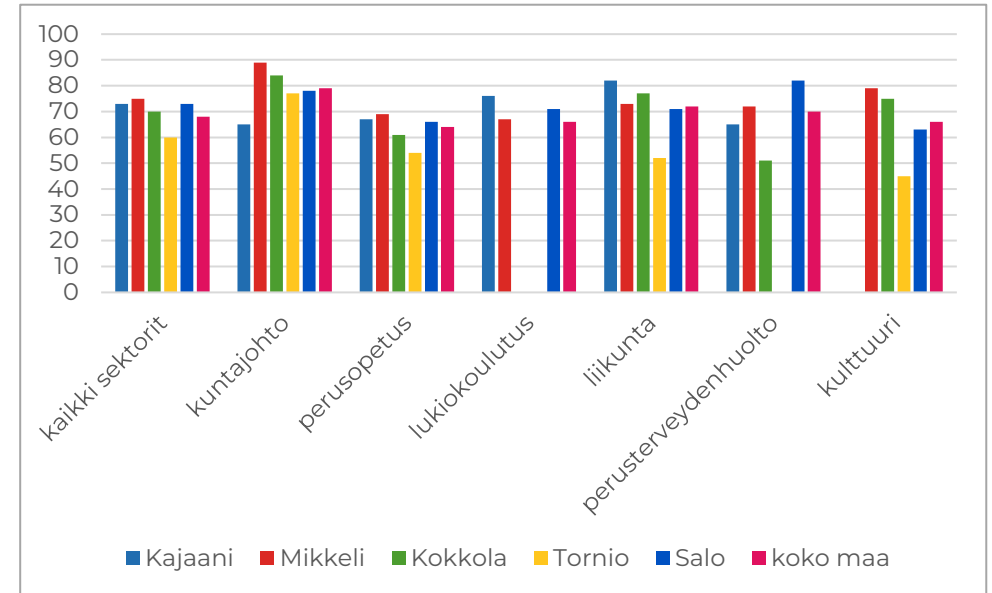

Ammatillisen koulutuksen ja kulttuurin vastauksia ei ole Kajaanin osalta edellisestä TEA-tiedonkeruusta.

TEAtiedonkeruilla selvitetään kuntien toimintaa kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Tiedonkeruun toteuttavat yhteistyössä THL, STM ja Kuntaliitto.

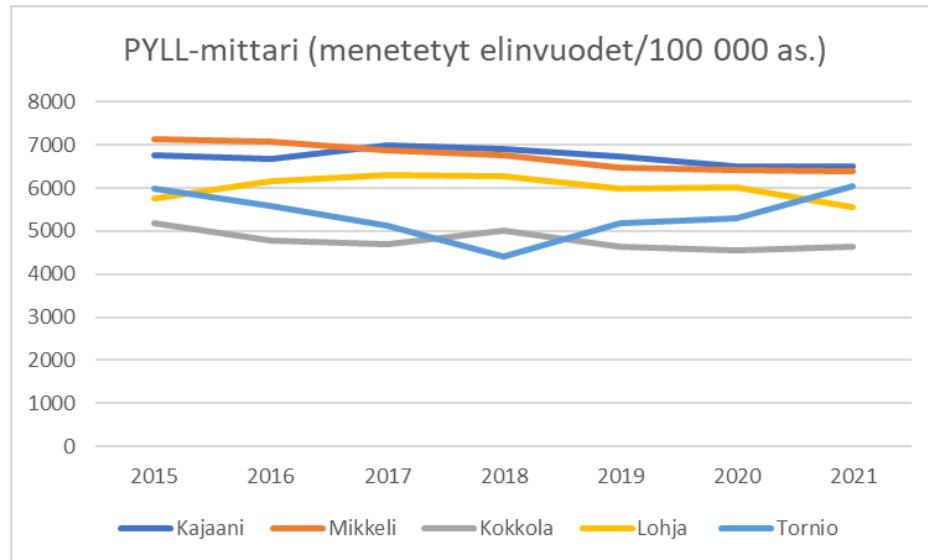
Lisätietoa ja kaikki tiedot löytyvät TEAviisari-verkkopalvelusta:

<https://teaviisari.fi/teaviisari/fi/index>

Terveyden edistämisen aktiivisuus Kajaanissa ja vertailukunnissa TEA-viisariin perustuen

Menetetyt elinvuodet

Lähde: Sotkanet

Indikaattori ilmaisee ennen 80 ikävuotta tapahtuneiden kuolemien takia menetettyjen elinvuosien lukumäärää väestössä 100 000 asukasta kohti.

Yläikärajan valinta perustuu siihen, että suomalaisten elinajanodote on noin 80 vuotta.

Menetetyt elinvuodet (PYLL = Potential Years of Life Lost) -indeksi muodostetaan laskemalla ensin kuolemistodennäköisyys jokaisessa ikäryhmässä jakamalla kuolemantapausten lukumäärä kyseisen ikäryhmän koolla. Saatu luku kerrotaan menetettyjen elinvuosien määrällä (esim. 0-vuotiaana kuolleen arvioidaan menettävän 80 vuotta, 20-vuotiaana kuolleen 60 vuotta jne.). Näistä ikäryhmittäisistä luvuista lasketaan painotettu summa käyttäen painoina alle 80-vuotiaiden ikärakennetta koko maassa, jotta alueiden erilaiset ikärakenteet eivät vääristä vertailua. Lopuksi kerrotaan saatu luku 100 000:lla.

Sukupuolten väliset erot ovat erittäin suuret: Kajaanissa miesten menetettyjen elinvuosien määrä v. 2021 (8257) on melkein kaksinkertainen naisten vastaavan vuoden määrään (4704) verrattuna. Miesten menetettyjen elinvuosien määrä on kuitenkin laskenut tasaisesti (v.2017 10 608, v.2019 9079)

Kajaanin hyvinvointisuunnitelman 2022–2025 painopisteet ja tavoitteet

Painopisteet	Tavoitteet
1. Hyvinvoivat lapset ja lapsiperheet	<ul style="list-style-type: none">• Edistetään lasten ja lapsiperheiden hyvinvointia, terveyttä, turvallisuutta ja psyykkistä hyvinvointia• Edistetään lasten osallisuutta• Henkilöstön tavoitteellinen ja suunnitelmallinen itsearviointi• Ennaltaehkäistään ja puututaan kiusaamiseen, häirintään ja väkivaltaan• Systematisoidaan tiedolla johtaminen hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi
2. Hyvinvoivat nuoret työelämään	<ul style="list-style-type: none">• Edistetään nuorten hyvinvointia, terveyttä, turvallisuutta ja psyykkistä hyvinvointia• Yksinäisyyden vähentyminen ja yhteisöllisyyden vahvistuminen
3. Hyvinvoivana työssä ja eläkkeelle	<ul style="list-style-type: none">• Edistetään kuntalaisten työkykyä, jaksamista ja fyysistä hyvinvointia sekä psyykkistä hyvinvointia: elämän merkityksellisyys, elämästä nauttiminen, oppiminen, tyytyväisyys itseän ja itsetunto
4. Hyvinvoiva ikäihminen ja turvallinen arki	<ul style="list-style-type: none">• Edistetään ikääntyneiden hyvinvointia, terveyttä, turvallisuutta ja psyykkistä hyvinvointia• Yksinäisyyden vähentyminen
5. Vaikuttava HYTETU-työ (hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen)	<ul style="list-style-type: none">• Edistetään vaikuttavaa HYTETU-työtä• Ehkäisevä päihdetyö: julkiset ja yksityiset toimijat sitoutuvat edistämään päihteettömyyttä• Edistetään kuntalaisten osallisuutta eri väestöryhmät huomioiden

86,1 %

4–5. luokkalaisista harrastaa jotain vähintään kerran viikossa.

56,8 %

nuorista syö aamupalaa joka arkiamu.

18,3 %*

nuorista tuntee itsensä yksinäiseksi.
(*joka viides nuori)

29,5 %

nuorista on kokenut seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua.

Yläkouluikäisten nuorten kiinnostus sähkö tupakkaa, alkoholia ja nuuskaa kohtaan on kasvanut.

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset

65 vuotta täyttäneillä vähentyneet.

Ikäihmisten yksinäisyys on lisääntynyt.

69,4 % nuorista on tyytyväisiä elämäänsä.

Painopiste 1. Hyvinvoivat lapset ja lapsiperheet

Tavoitteet

- Edistetään lasten ja lapsiperheiden hyvinvointia, terveyttä, turvallisuutta ja psyykkistä hyvinvointia
- Edistetään lasten osallisuutta
- Henkilöstön tavoitteellinen ja suunnitelmallinen itsearviointi
- Ennaltaehkäistään ja puututaan kiusaamiseen, häirintään ja väkivaltaan
- Systematisoidaan tiedolla johtaminen hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi

Hyviä juttuja

- Mitä kuuluu -kyselyn tulosten mukaan suurin osa peruskoululaisista voi hyvin.
 - Kiusaaminen vähenee tai loppuu aikuisen puututtua siihen.
- Harrastamisen Suomen mallin kerhoissa 620 lasta

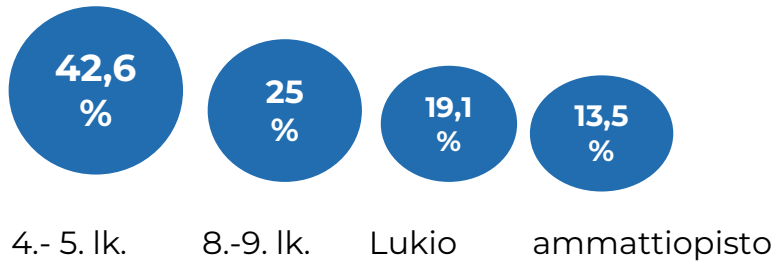
Huolia

- Polarisaatio
 - Kahtia jakaantuminen näkyy myös lasten liikkumisessa: Kajaanissa on sekä paljon liikkuvia lapsia ja nuoria että heitä, jotka eivät liiku ollenkaan.
- Työrauhassa parannettavaa yhä nuoremmilla ikäluokilla (3. lk. ylöspäin).
- Jokaisella luokalla on oppilas, joka kokee kiusaamista.
- Ravitsemus- ja ruokakasvatus vaativat lisää huomiota.
- Lasten hampaiden kunnon heikkeneminen.

Painopiste 1. Hyvinvoivat lapset ja lapsiperheet

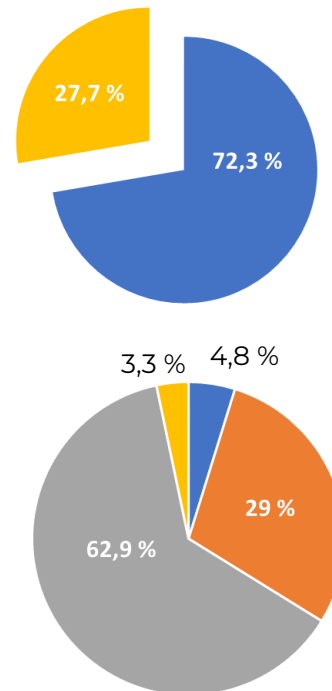
Liikkuminen

Liikkuu vähintään tunnin päivässä,
% (v.2021)

- 620 osallistunut harrastamisen Suomen mallin kerhoihin
- 23 seuraa/ohjaajaa/yhdistystä mukana

Ravitseminen ja uni

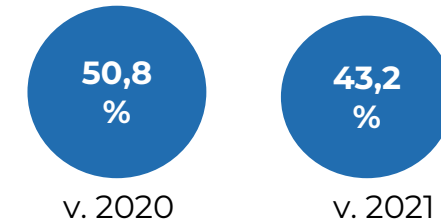

27,7 % 4. ja 5. luokkalaisista ei syö aamupalaa joka aamu (v.2021)

62,9 % yläkoululaisia nukkuu 7 – 9 h yössä ja 29 % 5–7 h (v.2021)

Suun terveys

Tervehampaista 12-vuotiaat, % vastaavan ikäisistä suun terveydenhuollon tarkastuksessa käyneistä

Painopiste 1. Hyvinvoivat lapset ja lapsiperheet

Osallisuus ja tuki

5 % 4. - 5 luokkalaisista ei koe olevansa luokka eikä koulu yhteisöä (v. 2021 5 %, v. 2019 ja v. 2017 3,8 %)

43,1 % 4. - 5 lk:n oppilaista on osallistunut asioiden suunnitteluun

Yksinäisyys ja kiusaaminen

43,4 % synnyttäneistä vanhemmista tuntee olonsa yksinäiseksi, harvoin tai ei lainkaan (n. 53, v.2020)

1–2 luokan oppilailla on koulussa kavereita ka 9,6, asteikko 4-10, n. 685, v.2022.

5,5 % 4. ja 5. -luokan oppilaista tuntevat itsensä yksinäiseksi (v.2021). Määrä noussut edellisiltä vuosilta (v. 2017 2,3 % ja v. 2019 3,8 %).

8 % 4. ja 5. luokan oppilaista on koulukiusattuna vähintään kerran viikossa. V. 2021 (Mikkeli 6,8%, Kokkola 7,6 %, Salo 9,2 %, Tornio 10,9 %, Kainuu 6,9 %)

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho ja resurssit	Toteutuminen	Tilanne
Edistetään lasten ja lapsiperheiden hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta	Jokainen lapsi ja oppilas huomioidaan ja hyväksytään sellaisena kuin hän on.	Sivistystoimiala/perusopetus varhaiskasvatus Osallisuus- ja hyvinvointijaosto Harrastamisen Suomen malli	<ul style="list-style-type: none"> Harrastamisen Suomen mallin toiminta on ollut aktiivista. Kouluterveyskysely tehdään parittomina vuosina, vuonna 2022 kyselyä ei ole tehty. 	
	Jokainen lapsi ja oppilas saa tarvitsemansa tuen.	Sivistystoimiala/perusopetus varhaiskasvatus Osallisuus- ja hyvinvointijaosto Harrastamisen Suomen malli	<ul style="list-style-type: none"> Vuoden 2022 loppuun hankkeena: Varpumentori-työparityöskentely, nepsy (Hankkeen päätyttyä ollaan ottamassa omaksi toiminnaksi (huomioitu talousarviotyössä) Varhaiskasvatuksen keinojen vieminen myös perheisiin ja koteihin. Tiivis yhteistyö sote-puolen toimijoihin 	
Edistetään lasten osallisuutta	Vahvistetaan kaikkien mielipiteiden huomioimista	Sivistystoimiala/ varhaiskasvatus Osallisuus- ja hyvinvointijaosto Hankeressurssit	<ul style="list-style-type: none"> Tällä hetkellä toteutetaan kaupungin toimialoilla osana perustyötä. 	
	Vahvistetaan tunne- ja vuorovaikutustaitojen omaksumista ja oppimista	Sivistystoimiala/ varhaiskasvatus Osallisuus- ja hyvinvointijaosto	<ul style="list-style-type: none"> Palkattu hankkeeseen perheohjaajia ja Varpu-mentorityöpari 	
Henkilöstön tavoitteellinen ja suunnitelmallinen itsearviointi	Varmistetaan varhaiskasvatuksen laatu ja kehittäminen. Arvioinnin kautta saadaan selville pedagogisen toiminnan vahvuudet ja kehittämiskohteet.	Sivistystoimiala/ Varhaiskasvatus	<ul style="list-style-type: none"> Varhaiskasvatuspalveluissa esim. sijaisten saaminen todella haastavaa. Keväällä 2022 toteutettiin laadunarviointikysely vuonna 2017 syntyneille lapsille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille ja kyselyn tuloksia on hyödynnetty paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman laatimisessa. 	
Ennaltaehkäistään ja puututaan kiusaamiseen, häirintään ja väkivaltaan	MAHIS-toiminnan käynnistäminen	Sivistystoimiala/ perusopetus/nuorisopalvelut	<ul style="list-style-type: none"> Tavoitteen saavuttamisen edistämiseksi on palkattu v. 2022 yhteisöpedagogi ja kaksi uutta kuraattoria sekä konsultoiva erityisopettaja syksyllä 2021. Toinen konsultoiva erityisopettaja aloitti 1.8.2022. 	
	Uusien toimintamallien luominen haastavasti käyttäytyvien oppilaiden opetukseen	Sivistystoimiala/ perusopetus	<ul style="list-style-type: none"> Sovittu Hyvän mielen koulu -koulutusten järjestäminen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilöstölle MAPA-koulutusten järjestäminen perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen henkilöstölle 	
	Tuen käsi-toimintamalli luokanvalvojan ja luokanopettajan työn tueksi	Sivistystoimiala/ perusopetus	<ul style="list-style-type: none"> Tuen käsi –toimintamalli osana Kouluun kiinnittymisen ja säännöllisen koulunkäynnin tukemisen ohjeistusta 	
Systematisoidaan tiedolla johtaminen hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi	Kyselyiden hyödyntäminen, vuosikellon käyttöönotto	Sivistystoimiala/ perusopetus	<ul style="list-style-type: none"> Mitä kuuluu? –kysely toteutettu kaikille perusopetuksen oppilaille. 	
	opetushenkilöstön ja avustavan henkilöstön täydennyskoulutus Hytetu-asioihin	Sivistystoimiala/ perusopetus	<ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointikoordinaattori käynyt esittelemässä kokonaisuutta rehtorikokouksessa syksyllä. 	

■ Toteutunut
 ■ Toiminta käynnistynyt, etene kohtalaisesti
 ■ Toiminta ei ole vielä käynnistynyt/ toteutuu huonosti

Painopiste 2. Hyvinvoivat nuoret työelämään

Tavoitteet

- Edistetään nuorten hyvinvointia, terveyttä, turvallisuutta ja psyykkistä hyvinvointia
- Yksinäisyyden vähentyminen ja yhteisöllisyyden vahvistuminen

Hyviä juttuja

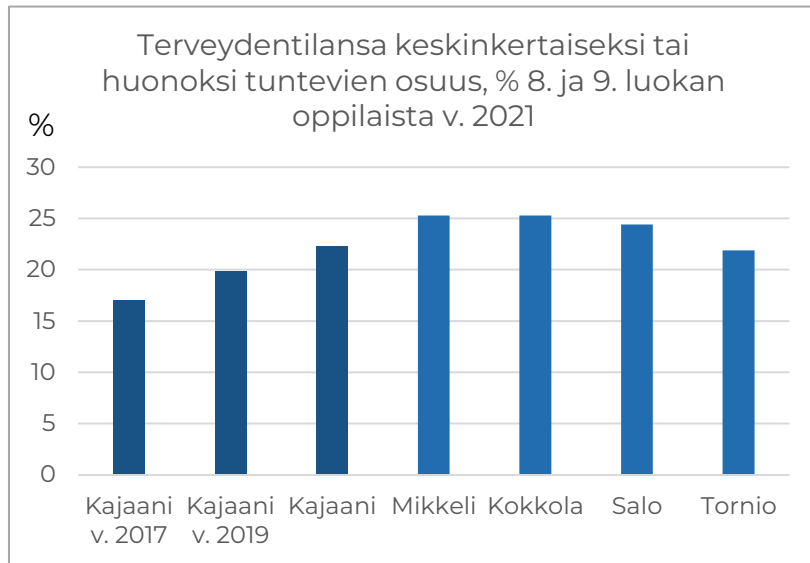
- Ylipainoisten nuorten osuus on vähentynyt sekä yläkoululaisten, lukiolaisten että ammattikoululaisten keskuudessa.
- Asukastutkimuksen (syksy 2022) mukaan nuorten itse kokema hyvinvoinnin tunne on kohentunut
- Koululounaan väliin jättävien määrä peruskoulussa on vähentynyt koronan myötä, jolloin opettajat ruokailivat yhdessä oppilaiden kanssa

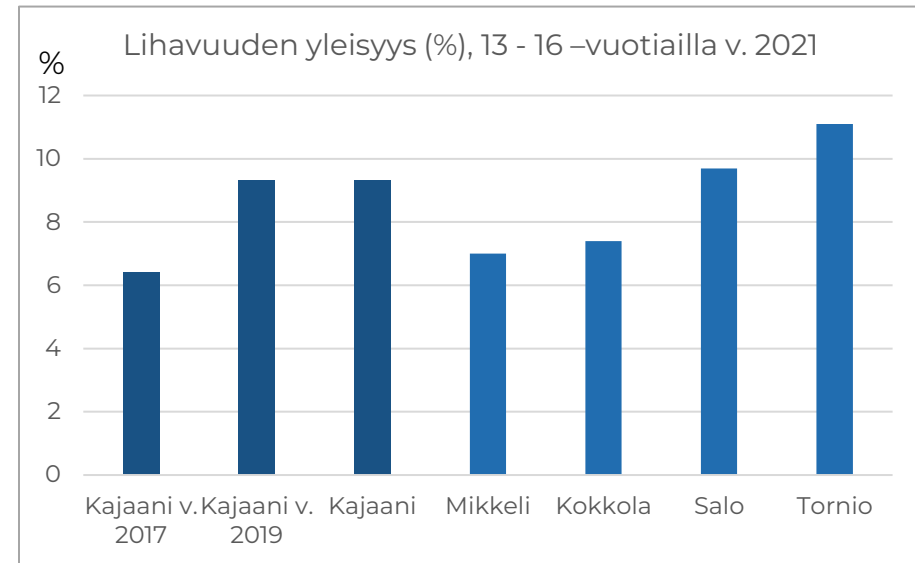
Huolia

- Liikkumisen polarisaatio on kasvanut.
- Nuorten ahdistuneisuus on kasvanut.
- Kiinnostus sähkötupakkaa ja nuuskaa kohtaan on noussut.
- Koululounaan väliin jättävien määrä kasvanut lukiossa ja ammattioppilaitoksessa.
- Syömishäiriöt ovat alkaneet nousta päätään hiljaiselon jälkeen.
- Nuorten unen määrä on vähentynyt.

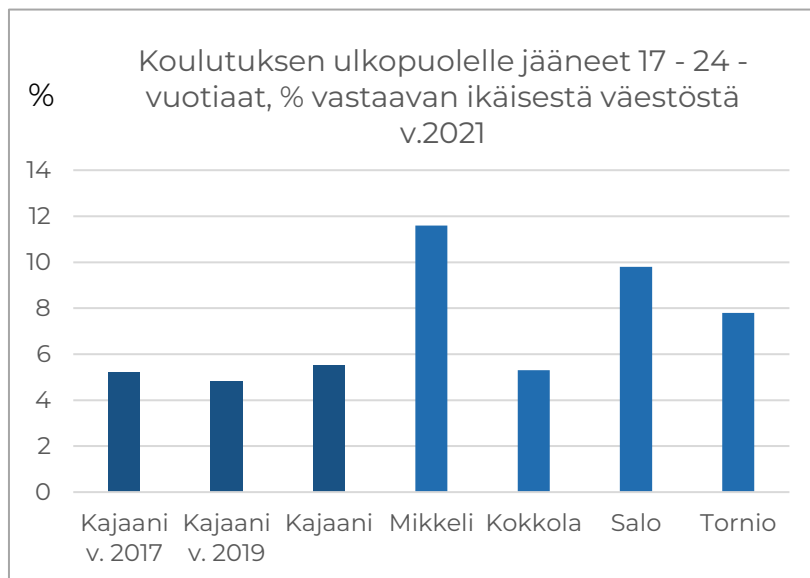
Painopiste 2. Hyvinvoivat nuoret työelämään

*

*

*

Nukkuminen

(v.2021)

44,5 % 8. ja 9. luokkalaisista nukkuu arkisin alle 8 h yössä v. 2019 36,4 %

47,4 % lukiolaisista v. 2019 34,6 %

49,2 % ammattikoululaisista v. 2019 48,4 %

* Hyte-kertoimen indikaattori

Painopiste 2. Hyvinvoivat nuoret työelämään

Liikkuminen

Move-mittauksen tulokset huolestuttavat:

https://a3s.fi/move2022_kuntara-portit/kajaani_kajana205_move2022.pdf

Yksinäisyys ja kiusaaminen

17,2 % 7- 9 luokkalaisista kiusataan koulussa vähintään joskus.

67,1 %:n mielestä koulun aikuiset puuttuvat kiusaamiseen aina tai usein

Mitä kuuluu -kysely

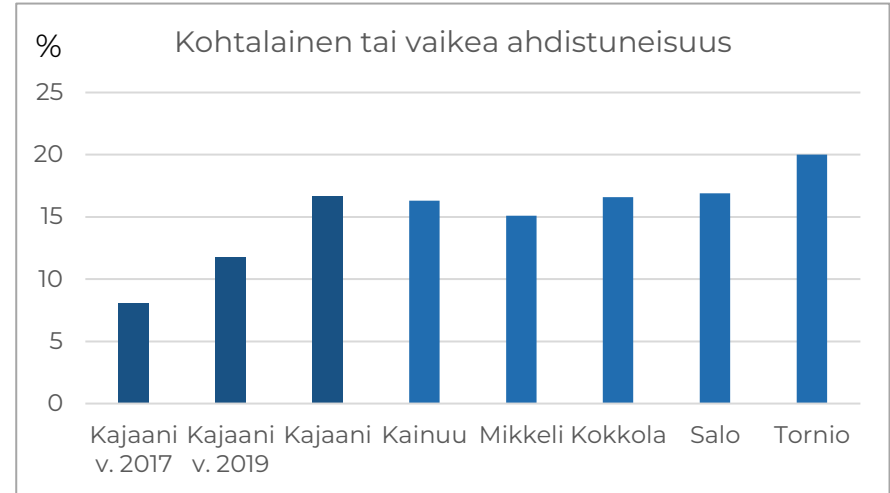
Osallisuus ja tuki

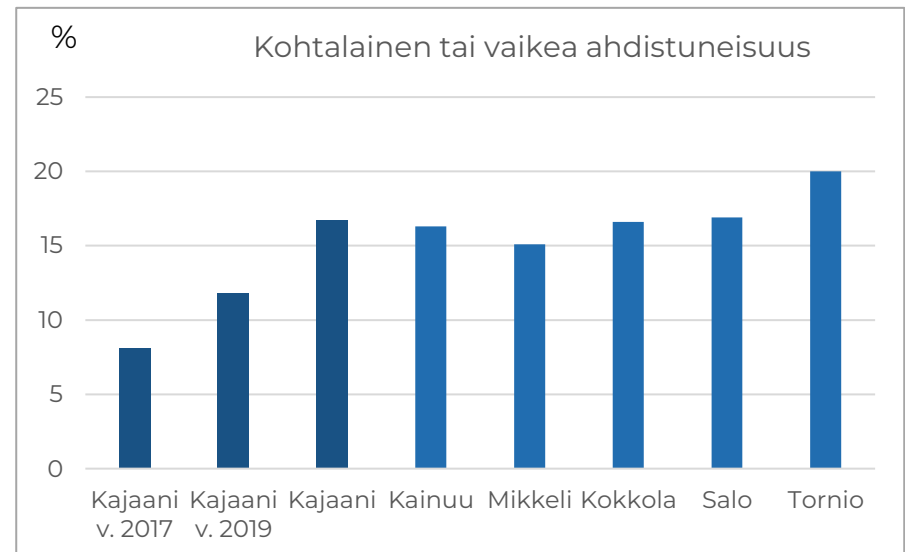
87 % yläkoululaisista tuntee kuuluvansa luokkaansa

78 % yläkoululaisista tietää, millaisia vaikuttamisen mahdollisuuksia koulussa on.

Mielenterveys

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus ammattioppilaitoksen opiskelijoilla v. 2021

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus lukio-opiskelijoilla v.2021

Painopiste 2 Hyvinvoivat nuoret työelämään

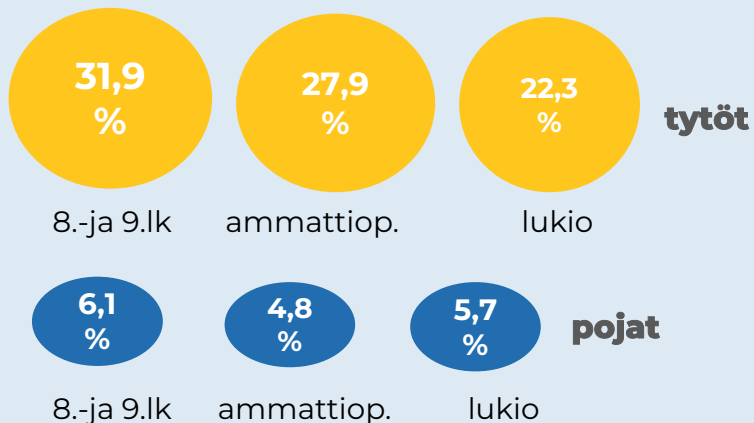
Elintavat

15,9 %:lla 8.-9. luokkalaisilla ylipainoa
Määrä vähentynyt, v. 2019 16,1 %
Mikkeli 17,9 %, Kokkola 19,2 %, Salo 21,8 %, Tornio 21,9 %

21,1 %:lla ammattikoululaisilla (1. - 2.vsk) Määrä vähentynyt, v. 2019 17,5 %
Mikkeli 26,8 %, Kokkola 27,7 %, Salo 28 %, Tornio 30,2 %

15,6 %:lla lukiolaisilla ylipainoa (1.-2. vs)
Määrä vähentynyt, v. 2019 17,7 % Mikkeli 13,2 %, Kokkola 16,4 %, Salo 17,8 %, Tornio 14,2 % ja Kainuu 17,3 %

Riski syömishäiriölle (v.2021)

Elintavat, pähteet

10,1 % 8. ja 9. luokkalaisista on vähintään kerran kuukaudessa tosi humalassa.
Määrä on noussut (v. 2017 7,3 %, v. 2019 9,9 %)
Mikkeli 8,5 %, Kokkola 6,5%, Tornio 12,9 %, Salo 13,1 %

10,2 % 8. ja 9. luokkalaisista käyttää jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta päivittäin (v. 2019 7,5 %)
Mikkeli 4,9 %, Kokkola 5,8%, Tornio 12,2 %, Salo 10,1 %

32,4 % ammattikouluopiskelijat (1. ja 2. vsk.)
Mikkeli 24,1 %, Kokkola 32,2 %, Salo 22,5 %, Tornio 24,7 %

6,5 % Lukio-opiskelijat (1. ja 2. vsk.) (v. 2019 4,7 %)
Mikkeli 2,6 %, Kokkola 5,4 %, Salo 3,1 %, Tornio 4,8 %

	v.2018	v.2022
alkoholi	26 %	34 %
tupakka	19 %	28 %
nuuska	23 %	30 %
sähkö-tupakka	16 %	31 %
kannabis	3 %	4 %

Vuonna 2022 pähteitä on tarjottu yhä useammalle yläkoululaiselle vuoteen 2018 verrattuna. MAD-kysely

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho ja resurssit	Toteutuminen	Tilanne	
Edistetään nuorten hyvinvointia, terveyttä, turvallisuutta ja psyykkistä hyvinvointia	Tunnistetaan varhaisesti nuorten riskikäyttäytyminen ja motivoidaan muutokseen (erityisenä kohderyhmänä peruskoulun 8. ja 9. lk:n oppilaat ja ammatillisessa oppilaitoksessa sekä lukiossa opiskelevat nuoret.	<ul style="list-style-type: none"> - Sivistystoimiala - Koulukuraattorit - Etsivä nuorisotyö Kaupungin nuorisotyö Ohjaamo - Ankkuritoiminta Nuppa Kainuun Soten asiantuntijat (esim. Nuorisopsykologi) - Käypä hoito -suositukset - Osallisuus- ja hyvinvointijaosto 	<ul style="list-style-type: none"> • KAMK hakee KATE- Kainuun mielenterveysohjelma – hanketta. Kajaanin kaupunki ollut mukana laatimassa hakemusta ja osallistuu mahdolliseen hankkeeseen muiden Kainuun kuntien kanssa. • Alle 30- vuotiaiden nuorten työllistämistä tukevia hankkeita käynnissä 3 kpl • Etsivä nuorisotyö tapaa nuoria pääkirjastolla säännöllisesti 		
	Ehkäistään lasten, nuorten ja aikuisten ylipainoa ja lihavuutta sekä edistetään painonnousun hallintaa.	--"		<ul style="list-style-type: none"> • Kouluterveydenhuolto 	
	Valmistellaan juniorikortin käyttöönottoa kaupungin omille liikuntapaikoille.	--"		<ul style="list-style-type: none"> • Asiaa viety eteenpäin liikuntatulosyksikössä 	
	Panostetaan fyysisen, psyykkisen ja seksuaalisen turvallisuuden edistämiseen.	--"		<ul style="list-style-type: none"> • Valtuustoaloitteesta tehty: Maksuttomat kuukautissuojatkokeilu ja kokeilun pohjalta jatko. • KAMK:n terveydenhoitajaopiskelijat toteuttaneet kyselyn seksuaalisesta häirinnästä perusopetuksen oppilaille. 	
Yksinäisyyden vähentyminen ja yhteisöllisyyden vahvistuminen	Hyödynnetään digitalisaatiota ja uusia teknologioita kasvokkain tapahtuvien palvelujen ohella. Järjestetään myös osallistavia livetapahtumia nuorille.	--"	<ul style="list-style-type: none"> • Järjestetty toukokuussa 2022 Vaikuta -teemapäivä lyseolaisille (9. luokkalaisille) • Nuorisotoimi järjestänyt yhteistyössä eri tahojen kanssa tapahtumia ja retkiä. 		

Painopiste 3. Hyvinvoivana työssä ja eläkkeelle

Tavoitteet

- Edistetään kuntalaisten työkykyä, jaksamista ja fyysistä hyvinvointia sekä psyykkistä hyvinvointia: elämän merkityksellisyys, elämästä nauttiminen, oppiminen, tyytyväisyys itseen ja itsetunto

Hyviä juttuja

- Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64 -vuotiaiden määrä vähentynyt

Huolia

- Työssä jaksaminen
- Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneiden osuus on edelleen huomattava.

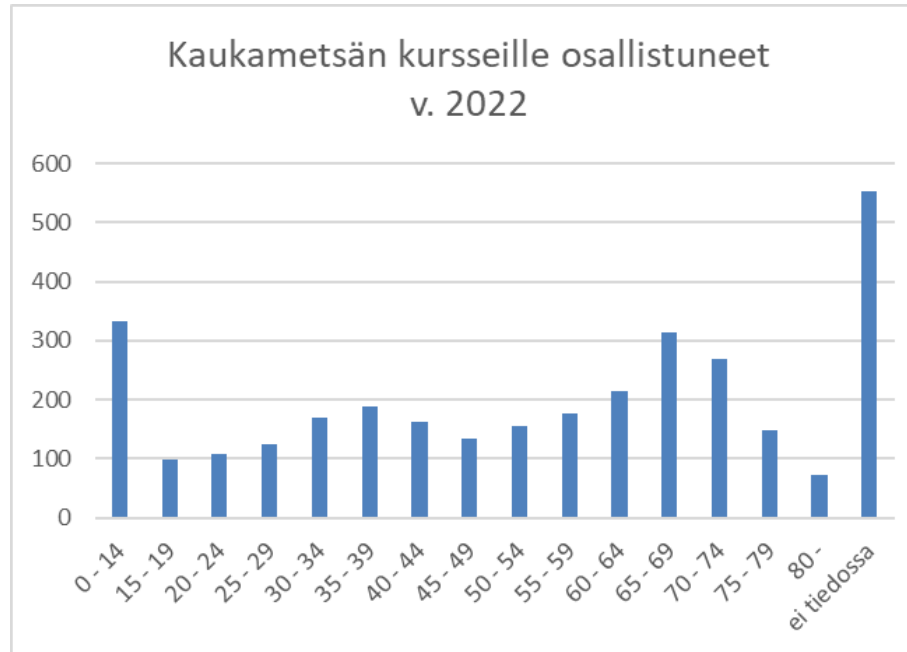
Painopiste 3. Hyvinvoivana työssä ja eläkkeelle

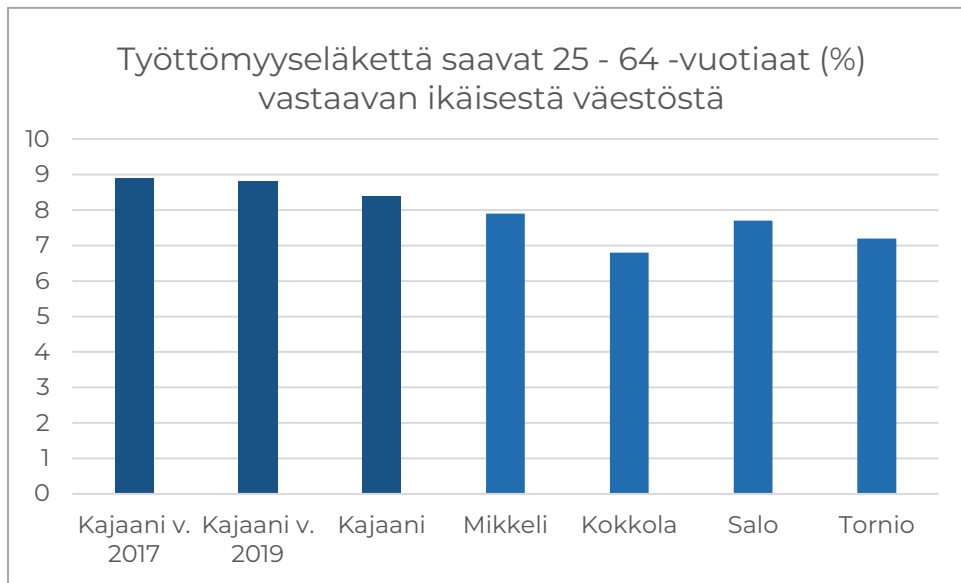
696 km liikuntareittejä

Yhteensä 267
liikuntapaikkaa

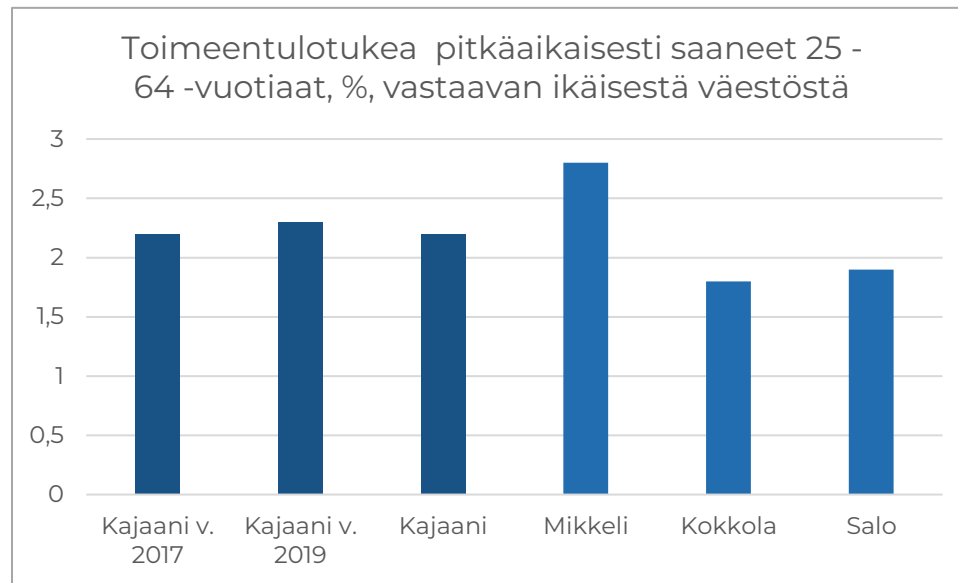
Kirjasto

Lainoja 508 000
Kävijöitä 233 000
Verkkokäyntejä 153 000
Aukiolotunteja 15 000
Tapahtumiin ja
koulutuksiin osallistuneita
6 000
Maksuton Talousneuvola

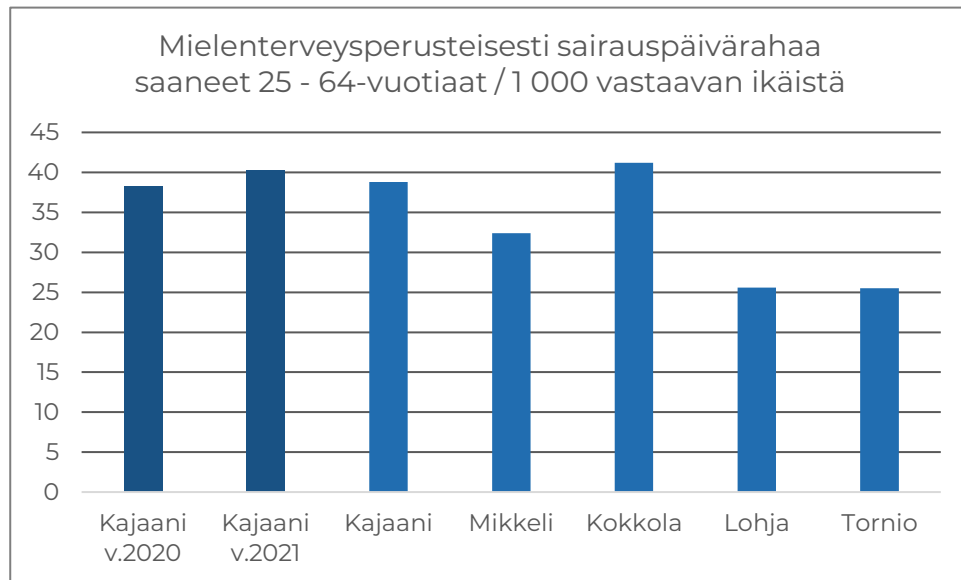

*

*

* Hyte-kertoimen indikaattori

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho ja resurssit	Toteutuminen	Tilanne
Edistetään kuntalaisten työkykyä, jaksamista sekä fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia: elämän merkityksellisyys, elämästä nauttiminen, oppiminen, tyytyväisyys itseän ja itsetunto	Tunnistetaan keskeiset riskiryhmät ja kohdistetaan aktiivista toimintaa, palveluja ja toimenpiteitä riskiryhmissä oleviin.	ympäristötekniinen toimiala Sivistystoimiala Kajaanilaiset järjestöt ja kylätoimijat Kainuun soten asiantuntijoiden hyödyntäminen Liikkumisohjelma PORE-hanke Työllisyydenhoidon kuntakokeilu Kaukametsän opisto	<ul style="list-style-type: none"> KAMK hakee KATE- Kainuun mielenterveysohjelma –hanketta. Kajaanin kaupunki ollut mukana laatimassa hakemusta ja osallistuu mahdolliseen hankkeeseen muiden Kainuun kuntien kanssa. Kaukametsän opisto järjestää edullisia tai maksuttomia opintotietokursseja eläkeläisille, työttömille, maahanmuuttajille, peruskoulun jälkeistä koulutusta vailla oleville ja oppimisvaikeuksia kokeville. 	
	Ehkäistään aikuisten ylipainoa ja lihavuutta sekä edistetään painonnousun hallintaa.	ympäristötekniinen toimiala Sivistystoimiala		
	Edistetään kulttuurihyvinvointia ja kulttuuripalveluiden saatavuutta	ympäristötekniinen toimiala Sivistystoimiala	<ul style="list-style-type: none"> Museoihin on vapaa pääsy Taidemuseon saavutettavuussuunnitelma Museoihin on vapaa pääsy Kirjastoissa järjestetty maksuttomia tapahtumia kaikenikäisille Omatoimikirjastojen avulla saavutettavammalla kirjastopalvelut Kulttuuritilaisuuksiin osallistumismahdollisuus Kaikukortilla Kaukametsän opiston kurssit järjestetään ympäri kaupunkia myös taajama-alueen ulkopuolella. 	
	Kehitetään kaupunkiympäristön hyvinvointivaikutuksia edistämällä luontoliikunta- ja ulkokuntoilumahdollisuuksia,	ympäristötekniinen toimiala Sivistystoimiala	<ul style="list-style-type: none"> Kaukametsän opisto järjestää syksyllä ja keväällä ulkoliikuntakursseja. 	
	Kehitetään kaupunkiympäristön viihtyisyyttä ja turvallisuutta	ympäristötekniinen toimiala	<ul style="list-style-type: none"> Toteutettu keskusta-alueen esteettömyyskartoitus 	
	Edistetään liikenneturvallisuutta (mm. Linnansilta)		<ul style="list-style-type: none"> Nopeusvalvontakamerat asennettu valittuihin paikkoihin.. Poliisin kanssa uudistetaan kaupunkikamerajärjestelmää sekä tunnistettu ongelmapaikkoja kaupungilla. 	
	Hyödynnetään digitalisaatiota ja uusia teknologioita kasvokkain tapahtuvien palvelujen ohella.		<ul style="list-style-type: none"> Otettu huomioon digitiekartan toimenpiteissä. 	
	Hyödynnetään liikunta-, ravitsemus ja Savuton kunta -suosituksia sekä Kainuun Soten toimintaohjetta			
	Mielenterveyden edistäminen mm. Hyvän mielen kunta –hankkeen kautta Ja Miepäväki-materiaalia hyödyntäen		<ul style="list-style-type: none"> Hyvän mielen kunta –hankkeen kautta saatu työkaluja mm. Ehkäisevän päihdetyön toteuttamiseen. 	
	Vahvistetaan ehkäisevää päihdetyötä		<ul style="list-style-type: none"> Ehkäisevän päihdetyön työryhmän perustettu. 	

■ Toteutunut
 ■ Toiminta käynnistynyt, etene kohtalaisesti
 ■ Toiminta ei ole vielä käynnistynyt/ toteutuu huonosti

Painopiste 4. Hyvinvoiva ikäihminen ja turvallinen arki

Tavoitteet

- Edistetään ikääntyneiden hyvinvointia, terveyttä, turvallisuutta ja psyykkistä hyvinvointia
- Yksinäisyyden vähentyminen

Hyviä juttuja

- Lonkkamurtumien määrä vähentynyt yli 65-vuotiailla

Huolia

- Korona-aika lisännyt yksinäisyyttä ikäihmisten keskuudessa.
- Ikäihmisten keskuudessa päihteiden käyttö on lisääntynyt. Korona-ajan eristäytyminen näkyy yksinäisyytenä, mikä osaltaan on lisännyt päihteiden käyttöä.

Painopiste 4. Hyvinvoiva ikäihminen ja turvallinen arki

Liikkuminen

0,6 % lonkkamurtumia vastaavan ikäisestä väestöstä
Mikkeli 0,7 %, Kokkola 0,7 %, Salo 0,6 % ja Tornio 0,8 %

*

Elintavat

32,6 % yli 65-vuotiaista käyttää liikaa alkoholia (AUDIT-C)
Mikkeli 32,6 %, Kokkola 33,9 %, Salo 30,4 % ja Tornio –
v. 2020
Kajaani: v. 2018 27 %

* Hyte-kertoimen indikaattori

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho ja resurssit	Toteutuminen	Tilanne
Edistetään ikääntyneiden hyvinvointia, terveyttä, turvallisuutta ja psyykkistä hyvinvointia sekä vähennetään ikäihmisten yksinäisyyttä	Pidetään yllä iäkkäiden kuntalaisten toimintakyvyn ylläpysymistä.	Ympäristötekniinen toimiala Sivistystoimiala Kajaanilaiset järjestöt ja kylätoimijat	<ul style="list-style-type: none"> Kaukametsän opisto järjestää edullisia tai maksuttomia opintosetelikursseja eläkeläisille eri ainealueilla 	
	Mahdollistetaan ja edistetään iäkkäiden esteetöntä ja turvallista liikkumista mm. Esteetön terveystie –hankkeen kautta	Ympäristötekniinen toimiala Sivistystoimiala Kajaanilaiset järjestöt ja kylätoimijat	<ul style="list-style-type: none"> Tehty esteettömyyskartoitus keskustan alueelle Esteetön terveystie ja esteetön laavu sairaalan lähellä valmistunut lokakuussa 2022. 	
	Valistellaan seniorikortin käyttöönottoa kaupungin omille liikuntapaikoille	Ympäristötekniinen toimiala Sivistystoimiala	<ul style="list-style-type: none"> Asiaa viety eteenpäin liikuntatulosyksikössä 	
	Mielenterveyden edistäminen mm. Hyvän mielen kunta –hankkeen kautta		<ul style="list-style-type: none"> PORE-hankkeessa käynnistetty yhteisöllinen kaikille avoin perjantaipuurotoiminta Lohtajalla. 	

Toteutunut

Toiminta käynnistynyt, etene kohtalaisesti

Toiminta ei ole vielä käynnistynyt/ toteutuu huonosti

Painopiste 5. Vaikuttava HYTETU-työ

Tavoitteet

- Edistetään vaikuttavaa HYTETU-työtä
- Ehkäisevä päihdetyö: julkiset ja yksityiset toimijat sitoutuvat edistämään päihteettömyyttä
- Edistetään kuntalaisten osallisuutta eri väestöryhmät huomioiden

Hyviä juttuja

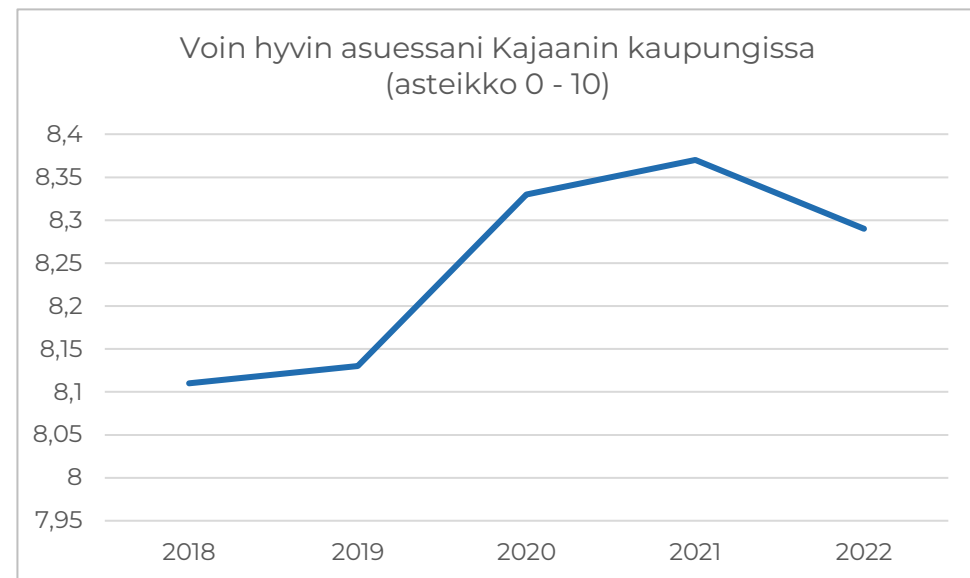
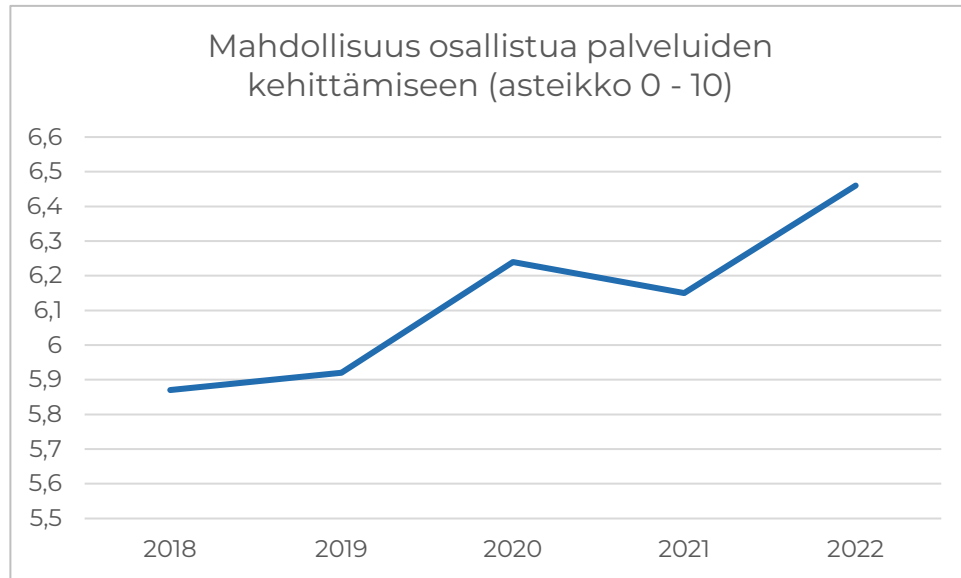
- Tarkastuslautakunta arvioinut ensimmäistä kertaa hyvinvointikertomusta/ hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutumista
- Pore-hankkeessa vakiinnutettiin osallistuva budjetointi osaksi kaupungin osallistavaa toimintaa
- Nimetty ehkäisevän päihdetyön monialainen työryhmä

Huolia

- Vaikutusten ennakoarviointiin ei vielä toimintaohjetta
- Resurssien riittävyys

Painopiste 5. Vaikuttava HYTETU-työ

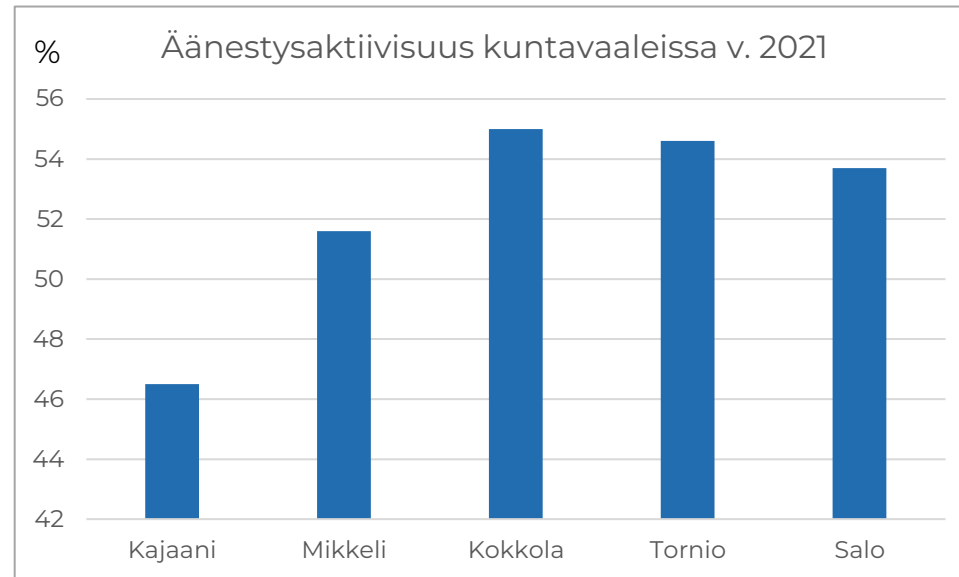

Kajaanin asukastutkimus

Painopiste 5. Vaikuttava HYTETU-työ

**Osallisuus ja hyvinvointijaoston
avustuksia järjestöille myönnettiin
v. 2022 416 000 euroa**

Yhteensä tuettiin 81 järjestöä

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho ja resurssit	Toteutuminen	Tilanne
Edistetään vaikuttavaa HYTETU-työtä	Laaditaan laaja hyvinvointikertomus- ja suunnitelma valtuustokausittain. Laaditaan vuosittain raportti hyvinvointitilanteesta ja tarkennetaan hyvinvointisuunnitelmaa	hytetu-työryhmä osallisuus- ja hyvinvointijaosto	<ul style="list-style-type: none"> Suunnitelmaa toteutetaan. Päivitetään keväällä 2023 	
	Otetaan käyttöön vaikutusten ennakoarviointi (EVA)	konsernipalvelut	<ul style="list-style-type: none"> EVA-lomaketta testattu sopeuttamissuunnitelman yhteydessä. Linjaukset käytöstä tulee vielä tehdä 	
	Tarkastuslautakunta arvioi hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutumista	tarkastuslautakunta	<ul style="list-style-type: none"> Toteutuu 	
Julkiset ja yksityiset toimijat sitoutuvat edistämään päihitteettömyyttä (ehkäisevä päihdetyö)	Ehkäisevän päihdetyön ryhmän sekä nuorten ohjaus- ja palveluverkoston nimeäminen ja toimintojen yhdistäminen.	osallisuus- ja hyvinvointijaosto	<ul style="list-style-type: none"> Kajaanin kaupungin uusi ehkäisevän päihdetyön työryhmä on nimetty. Ensimmäinen kokous pidetty tammikuussa 2023. 	
	Hyödynnetään PAKKA-toimintamallia	Ept-työryhmä	<ul style="list-style-type: none"> Kajaanin ehkäisevän päihdetyön työryhmä perustettu. 	
Edistetään kuntalaisten osallisuutta eri väestöryhmät huomioiden	Huomioidaan esteettömyys	osallisuus- ja hyvinvointijaosto Kajaanin ammattikorkeakoulu Valikko-ryhmä		
	Laaditaan osallisuusohjelma	osallisuus- ja hyvinvointijaosto Kajaanin ammattikorkeakoulu Valikko-ryhmä	<ul style="list-style-type: none"> Osallisuusohjelman laadinta aloitettu. Tehdään yhteistyötä lapset ja nuoret –strategiatiimin kanssa. Järjestetty laaja "Hyvä olla Kajaanissa -työpaja kajaanilaisille 1.3. Pidetty osallisuusinfo lasten ja nuorten osallisuudesta lähijohtajille. Järjestetty työpaja lasten ja nuorten osallisuudesta kaupungin työntekijöille. Perustettu Maahanmuuttajaneuvosto vahvistaa maahanmuuttajien osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia 	
	Otetaan osallistava budjetointi osaksi kaupungin toimintaa PoRe-hankkeen kautta	osallisuus- ja hyvinvointijaosto Kajaanin ammattikorkeakoulu PoRe-hanke	<ul style="list-style-type: none"> Selvitetty osallistuvan budjetoinnin digitaalisen alustan käyttöä. Osallistuvan budjetoinnin uusi kierros käynnistetty keväällä 2023. Toteutus vuonna 2023. Vuoden 2024 kierros aloitetaan syksyllä 2023. 	
	Kehitetään järjestöyhteistyötä	osallisuus- ja hyvinvointijaosto Kajaanin ammattikorkeakoulu Valikko-ryhmä	<ul style="list-style-type: none"> Järjestetty järjestöille osallisuusiltoja (3 kpl) keväällä 2022 ja yksi syksyllä 2023. Järjestetty laaja "Hyvä olla Kainuussa -työpaja järjestöille ja asukkaille 1.3.2023. 	
	Uudistetaan järjestöavustusten myöntämisperusteet	osallisuus- ja hyvinvointijaosto Kajaanin ammattikorkeakoulu Valikko-ryhmä	<ul style="list-style-type: none"> Osallisuus- ja hyvinvointijaosto hyväksynyt Kajaanin uuden avustusmallin sekä uudet myöntämisperusteet kokouksessaan 17.10.2022 Kumppanuusavustukset olleet haussa joulukuussa 2023. Toiminta- ja kohde- sekä kehittämisasiavustukset haussa helmikuussa 2023. 	
	Kehitetään kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia uusia digitaalisia osallisuusmenetelmiä hyödyntäen	osallisuus- ja hyvinvointijaosto	<ul style="list-style-type: none"> Järjestetty keväällä 2022 kolme järjestöilta etäyhteydellä Hyvä olla Kajaanissa -työpajasta materiaalia Kajaanin osallisu- ja vaikuta –verkkosivujen päivittämiseen. 	

Toteutunut

Toiminta käynnistynyt, etene kohtalaisesti

Toiminta ei ole vielä käynnistynyt/ toteutuu huonosti